

**ВІЙСЬКОВИЙ ІНСТИТУТ
КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

**Всеукраїнської науково-практичної конференції
молодих вчених, ад'юнктів, слухачів, курсантів і студентів**

**«Молодіжна військова наука
у Київському національному університеті
імені Тараса Шевченка»**

27 квітня 2023 року

**За загальною редакцією начальника Військового інституту
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
бригадного генерала Анатолія Шевченка**

Київ – 2023

УДК 355(477)37
ББК 32.26.8-68.49

Збірник тез доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених, ад'юнктів, слухачів, курсантів і студентів «Молодіжна військова наука у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка», м. Київ, 27 квітня 2023 р. Київ : Військовий інститут Київського національного університету імені Тараса Шевченка. К.: ВІКНУ 2023. 443 с.

Рекомендовано до друку Вченою радою Військового інституту Київського національного університету імені Тараса Шевченка
(протокол від 20.04.2023 № 9).

Редакційна колегія:

Шевченко А.М., бриг. генерал, **Попков Б.О.**, п-к, к.військ.н., с.н.с., **Прохоров О.А.**, п-к, к.пед.н., доц., **Пампуха І.В.**, п-к, к.т.н., доц., **Гончарук Л.М.**, п-к, к.філол.н., **Сафін О.Д.**, д.психол.н., проф., **Жарков Я.М.**, к.і.н., доц., **Позняков О.П.**, п-к, к.філол.н., доц., **Мась Н.М.**, п-к, к.психол.н., **Сизов А.І.**, п-к, к.е.н., **Коропатнік І.М.**, п-к, д.ю.н., доц., **Рижиков В.С.**, прац. ЗСУ, д.пед.н., проф., **Ленков С.В.**, прац. ЗСУ, д.т.н., проф.

Опубліковано тези доповідей молодих вчених, ад'юнктів, слухачів, курсантів і студентів Військового інституту Київського національного університету імені Тараса Шевченка, інших вищих військових та вищих навчальних закладів України, вітчизняних фахівців із: Актуальних питань гуманітарного розвитку Збройних Сил України; Технічних проблем озброєння і військової техніки та технологій подвійного призначення; Актуальних проблем військового права в умовах воєнного стану; Фінансів; Інформаційно-психологічної боротьби у воєнній сфері; Актуальних проблем лінгвістичного забезпечення Збройних Сил України; Актуальних проблем геопросторової підтримки військ в умовах ведення російсько-української війни; Медіакомунікацій Міністерства оборони України і Збройних Сил України в умовах правового режиму воєнного стану.

УДК 355(477)37
ББК 32.26.8-68.49

© Військовий інститут Київського національного університету імені Тараса Шевченка, 2023

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ № 1 АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ГУМАНІТАРНОГО РОЗВИТКУ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ	15
Абдуллаєв К.Ф., Ортіков О.Р., Амонов М.Н. Модульне навчання.....	15
Атамуратов Х.Х., Курбанов Х.Х., Махмудов М.К., Гафурова М.Ю. Психологія подачі у волейболі.....	16
Безбах В.Г. Історія розвитку структур морально-психологічного забезпечення в збройних Силах України.....	17
Безносюк О.О. Психологічні особливості спортивних суддів.....	19
Безносюк О.О., Музафарова Ф.Б. Контроль емоційного стану тенісистів.....	20
Беспалько А.О., Безбах В.Г. Основи військово-соціальної роботи у Збройних Силах України.....	22
Беспалько А.О. Маскотерапія як спосіб емоційного відновлення військовослужбовців.....	24
Беліченко Л.О., Кравченко К.О. Psychocorrection of mental states of the marine corps military personnel.....	26
Бурдюг О.В. Практична складова моделі розвитку наукових працівників освітніх та наукових установ системи Міністерства оборони України.....	28
Вановська І.М. Щодо дистанційного навчання у вищих військових навчальних закладах в ведучих країнах світу.....	29
Вановська І.М. Підготовка військових фахівців з питань зв'язків з громадськістю в Канаді.....	30
Вовкотеча О.М. Ключові напрямки гуманітарної підтримки військовослужбовців ЗС України.....	31
Вовкотеча О.М. Проблеми розмінування деокупованих територій України.....	33
Гупало А.Ю., Атрохов А.В. Методика пошуку необхідної інформації в практичній діяльності наукового працівника НУ, наукових підрозділів ВВНЗ та/або ВВП(ЗВО) Міністерства оборони України.....	35
Давидченко Л.В. Молодіжна військова наука у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка.....	37
Дердун І. Роль України після перемоги.....	38
Жданюк А.І. Вплив темпераменту на стиль лідерства військовослужбовців.....	38
Балабушка Є.О., Зайцев І.К. Поширення зброї масового ураження як потенційний чинник загроз безпековому середовищу.....	40
Зарічанський О.А. Наукові підходи та ракурси вивчення корупційної культури.....	42
Кожедуб О.В., Рибчинський А.О. Темперамент особистості як об'єкт психологічного дослідження.....	44
Кожедуб О.В., Чаусова Т.В. Психодіагностичний інструментарій дослідження процесу психологічної адаптації військовослужбовців до умов військової служби.....	45
Костюченко А.В. До питання субдепресивного стану.....	47
Кочергіна Т.І., Дем'янюк О.С. Індивідуалізовані форми навчання.....	48
Кравченко К.О., Мась Н.М. Аналіз категорії «психогенії» як об'єкту психологічних досліджень.....	49
Кравченко К.О., Шапкін С.Б. Емоційне вигорання військовослужбовців – учасників бойових дій як актуальна проблематика наукових міждисциплінарних досліджень.....	51
Кравченко К.С. Досвід застосування техніки складання пазлів для розкриття індивідуальних можливостей (особливостей) військовослужбовців.....	52
Кравченко К.С. Формування психолого-педагогічної готовності до педагогічної діяльності.....	53
Kubiavka M., Kubiavka L., Savran V. Management of the quality of education based on reflexive systems of natural language information processing.....	56

Кубявка М.Б., Кубявка Л.Б. Застосування рефлексорних інтелектуальних систем обробки природномовної інформації в інформаційних системах управління якістю освіти	57
Курбанова Г.Н., Ашурбаєва Р.К. Колективні системи навчання.....	58
Кучерявий А.О. Курсова підготовка військових капеланів: результати навчання з огляду на відгуки слухачів першого випуску курсів.....	60
Лалетін С.П., Зарічанський О.А. Використання компетентнісного підходу в професійній підготовці майбутніх офіцерів-лідерів	62
Левенець А.Є. Психоконсультація військовослужбовців при почутті провини перед загиблим	64
Ленков О.С. Ресурс соціально-економічному розвитку регіонів та територіальних громад.....	66
Малєєв К.С. Інформаційна війна і характер ідеологічного протистояння.....	67
Мамуров Б.Б., Ельчієва Д.Т. Проблематика психології спорту.....	69
Мельшина О.В. «Русский мир» як імперський ідеологічний гібридний проєкт	70
Миколайчук О.М. Психолого-педагогічні аспекти впровадження дистанційного навчання в освітній процес ВВНЗ	72
Миколайчук О.М. Дефініція емоційного вигорання в умовах сьогодення.....	74
Миколайчук О.М. Основні прояви та нейропсихологічні детермінанти синдрому емоційного вигорання	75
Невольніченко А.І. Концепція основ сучасного воєнного наукознавства	77
Ніколайчук Г.Г. Спорт та мова політики і війни	78
Олімов Ш.Ш., Жураєв Б.Т. Комплексна система навчання.....	80
Охрамович М.М., Гахович С.В. Організація дистанційного навчання в сучасних умовах... ..	81
Охрамович М.М., Кравченко О.І. Методи активізації навчально-пізнавальної діяльності, які використовуються у професійній підготовці майбутніх офіцерів Збройних Сил України	83
Охрамович М.М., Кравченко О.І. Особливості формування педагогічних умов інформаційно-комунікаційної культури майбутніх офіцерів Збройних Сил України	84
Первак І.О. Професійне вигорання у кризових психологів.....	85
Пирогов К.О. The study of history as a factor in the formation of national self-identity of the military personnel of the Armed Forces of Ukraine	88
Пирогов К.О. The formation of patriotism among the officers of the Armed Forces of Ukraine with the help of "brainstorming" in the process of professional training	90
Поляков Р.В. До питання посттравматичного стресового розладу	91
Приліпко М.О. Міждисциплінарний підхід у військовій науці	92
Присяжнюк С.В. Гуманітарна політика України в умовах гібридної війни	93
Рижиков В.С., Бурдюг О.В. Мета гуманітарної підготовки при формуванні готовності військовослужбовців до реальної бойової діяльності.....	94
Рижиков В.С. Ефективність запровадження системного підходу для оптимізації спеціальної психологічної підготовки мобілізованих у процесі військового стану	95
Сатторов А.Е., Нарзуллаєв Ф.А., Гафуров Н.М. Фізкультурно-спортивна освіта та її функції в європейських країнах.....	97
Святенко Т. До питання девіантної поведінки військовослужбовців	98
Селюкова Т.В. Використання нейронних мереж для діагностики психофізіологічного стану сучасного воїна.....	99

Спортивні метафори в політиці також ризикують ототожнити добродесне громадянство з добродесним вболіванням. Д. Гербек, пишучи у своїй статті «*Sports metaphors and public policy: The football theme in Desert Storm discourse*» (2004) про першу війну в Перській затоці, зауважив, що «футбольні метафори заважають продуктивній дискусії щодо альтернатив шляхом перетворення американської спільноти в роль підлеглих фанів» [2, р. 129].

Можна зробити висновок, що намагання використовувати спорт як драматичні фігури політичної мови можуть призвести до обмеження та навіть елімінації відкритих дискусій щодо політик, які є невід'ємною складовою демократичного суспільства.

Список використаних джерел:

1. Beer F. A. Introduction: Metaphors, politics, and world politics / F. A. Beer & C. de Landtsheer // *Metaphorical world politics*. - East Lansing: Michigan State University Press, 2004. – р. 5-52.
2. Herbeck D. A. Sports metaphors and public policy: The football theme in Desert Storm discourse / D. A. Herbeck // *Metaphorical world politics*. - East Lansing: Michigan State University Press, 2004. – р. 121-139.
3. Segrave J. O. The sports metaphor in American cultural discourse / J. O. Segrave // *Culture, Sport, Society*. – 2000. - #3. – р. 48-60.

*д.пед.н., проф., Олімов Ш.Ш. (БухДУ, Бухара, Узбекистан)
доц. Жураєв Б.Т. (БухДУ, Бухара, Узбекистан)*

КОМПЛЕКСНА СИСТЕМА НАВЧАННЯ

Систему навчання можна визначити як механізм організації навчання в межах цілісної освітньої програми – початкової освіти, загальної середньої освіти, середньої професійної освіти тощо.

Класифікація систем (форм) навчання за механізмом декомпозиції (розбиття) змісту навчання. Таких механізмів відомо два:

- дисциплінарний механізм – коли зміст навчання поділяється окремі дисципліни (навчальні предмети, курси) – цей механізм іноді ще називають умовно предметним навчанням. Усі розглянуті вище системи навчання (крім, мабуть, самовчення) відносяться до предметного навчання;

- комплексна механізм, який ще називають комплексною системою навчання, який ми і розглянемо.

Комплексна система навчання яку також ще називають умовно об'єктним навчанням, коли декомпозиція змісту навчання здійснюється за об'єктами, що виділяються, наприклад, вивчення рідного краю, трудова діяльність сім'ї і т.д. Ідеї комплексного (об'єктного) навчання розвивалися, починаючи з XVIII ст. та пов'язані з іменами Ж. Жакото, П. Робена, Н.Ф. Гербарта, Дж. Дьюї, К.Д. Ушинського (система пояснювального читання) та ін.

Найбільшу популярність серед комплексних систем навчання в історії отримав так званий метод проектів (XIX – XX ст., США) – система навчання,

при якій учні набувають нового досвіду (знання, уміння тощо) у процесі планування та виконання завдань, що поступово ускладнюються. практично-життєвої спрямованості – проектів.

Назва "проект" з'явився в цій системі у зв'язку з тим, що спочатку ця система у першій половині XIX століття застосовувалася в інженерній освіті. Метод проектів у 20-ті – 30-ті р.р. XX ст. набув порівняно широкого поширення у радянській школі. Наведемо тут приклад проекту у тодішньому розумінні – проект «корова»: корова з погляду енергетики (елементи фізики), корова з погляду процесів травлення (елементи хімії), образ корови у літературних творах тощо, до практичних занять з догляду за коровою.

В останні роки у вітчизняній освіті знову став широко поширюватися «метод проектів», але вже в іншому розумінні: навчальні проекти не замість навчальних предметів (дисциплін), а в рамках їх або на додаток до них. Зокрема, логікою навчальних проектів дедалі більше пронизується шкільна освітня сфера «технологія», де навчальний процес повною мірою відповідає вимогам сучасного розуміння проекту як циклу інноваційної діяльності. Як проекти у трудовому навчанні можуть виступати розробка конструкцій та виготовлення найрізноманітніших об'єктів – від скриньки з соломки до радіоприймачів та створення спортивних та дитячих майданчиків.

Крім того, навчальні проекти набули широкого поширення в системі підвищення кваліфікації фахівців, де проекти є одночасно і навчальними та професійними, наприклад, проект «як перетворити школу на гімназію», проект «розвиток профільного навчання старшокласників у муніципальній освітній системі» тощо.

Метод проектів (нагадаємо, що, по суті, це форма навчання, але історично отримала назву «методу») має, очевидно, великі, дуже великі перспективи.

Запропонована робота школярів з документально-історіографічними комплексами перетворює освітній процес з детерміністського на імовірнісний. Створюється освітнє середовище, що розвиває, ініціює творчий процес у всіх учасників навчальної ситуації, в тому числі і в учителя. Зрозуміло, не ставиться завдання перетворити школярів на маленьких істориків, але важливою є сама можливість справжньої «історичної діяльності» замість заучування готового матеріалу підручника. Як бачимо з наведених прикладів, спосіб навчальних проектів дозволяє спрямувати навчальний процес зовсім в інше русло.

к.т.н., с.н.с. Охрамович М.М. (ВІКНУ)

к.т.н., с.н.с. Гахович С.В. (ВІКНУ)

ОРГАНІЗАЦІЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

В останні роки система дистанційного навчання стала все більш поширеною формою навчання. Її використання стало особливо актуальним під час пандемії COVID-19, а також під час воєнного стану коли стали обмеженими можливості проведення занять в традиційному форматі.